

DOCUMENT RELEASE 4 (DR4)

Inleidende nota bij de marktconsultatie en het regulatoire goedkeuringsproces

Samenvatting

Document Release 4 (DR4) vormt een volgende stap in de ontwikkeling van het Belgische kader voor expliciete marktgebaseerde flexibiliteit op distributienetten.

DR4 heeft een drie complementaire ambities: 1) het bestaande kader vereenvoudigen en verduidelijken, 2) concrete drempels voor deelname aan flexibiliteitsdiensten verder wegnemen en 3) het kader voorbereiden op congestiebeheer en toekomstige Europese ontwikkelingen, in het bijzonder de Network Code Demand Response (NC DR).

De consultatiedocumenten vormen samen één coherent kader van contractuele bepalingen, gegevensuitwisselingen, marktprocessen en technische vereisten. De voorgestelde wijzigingen moeten de deelname van marktpartijen vergemakkelijken, de transparantie en traceerbaarheid verbeteren en een veilige en betrouwbare netuitbating blijven waarborgen.

Na de marktconsultatie analyseren de netbeheerders de ontvangen opmerkingen en lichten zij toe hoe deze werden verwerkt. De geconsolideerde documenten worden vervolgens, waar vereist, ter goedkeuring voorgelegd aan de bevoegde regulatoren.

1. Context

Door de energietransitie, de toenemende elektrificatie en de verdere integratie van hernieuwbare en decentrale energiebronnen neemt het belang van flexibiliteit binnen het elektriciteitssysteem toe.

De Belgische netbeheerders, verenigd binnen Synergrid, zetten daarom hun werkzaamheden voort om de deelname van netgebruikers en marktpartijen aan flexibiliteitsdiensten te vergemakkelijken, met behoud van de veiligheid en betrouwbaarheid van de netuitbating en met respect voor het geldende regelgevend kader.

DR4 bouwt voort op eerdere Document Releases en houdt rekening met praktijkervaring, feedback van marktpartijen, opmerkingen van regulatoren, systeembehoeften en Regionale, Federale en Europese regelgevende ontwikkelingen.

2. Ambities en doelstellingen van DR4

DR4 heeft drie complementaire doelstellingen.

Ten eerste wil DR4 de deelname aan marktgebaseerde flexibiliteitsdiensten vereenvoudigen en optimaliseren. Daarom worden onboarding, mandatering, contractuele relaties, rollen, gegevensuitwisselingen en operationele processen verder vereenvoudigd en verduidelijkt.

Ten tweede neemt DR4 concrete drempels binnen bestaande flexibiliteitsdiensten verder weg, onder meer door het ToE Day-Ahead- en Intraday-model beter af te stemmen op batterijen en hernieuwbare energiebronnen en door de centrale gateway als structureel toegelaten oplossing te verankeren.

Ten derde bereidt DR4 het kader voor op nieuwe of aangepaste flexibiliteitsproducten, waaronder congestiediensten, en op toekomstige Europese ontwikkelingen zoals de NC DR.

Met deze evoluties wil DR4 bijdragen aan een duidelijker, meer geharmoniseerd en schaalbaar kader waarin verdere automatisering mogelijk is. Het kader moet ook de samenwerking tussen netbeheerders en marktpartijen versterken en bijdragen aan een aantrekkelijke flexibiliteitsmarkt met voldoende liquiditeit ter ondersteuning van een betrouwbaar elektriciteitsnet.

3. Documenten binnen de consultatie

De consultatie heeft betrekking op onderstaande documenten. Deze documenten vullen elkaar aan en vormen samen één coherent kader.

3.1. Toegangscontract flexibiliteit

Voorheen bekend als het FSP-DNB-contract, definieert het toegangscontract flexibiliteit de wederzijdse rechten en verplichtingen van de distributienetbeheerder en de flexibiliteitsdienstverlener in het kader van het gebruik van flexibele middelen die op het distributienet zijn aangesloten.

Dit contract vormt het belangrijkste contractuele document binnen DR4. De voorgestelde wijzigingen hebben onder meer betrekking op:

- de evolutie naar een kader dat van toepassing is op adequacy-, evenwichts- en congestiediensten;
- de beschrijving en stroomlijning van verschillende operationele flexibiliteitsregels;
- de optimalisatie van het mandateringsproces;

- de evoluties gekoppeld aan het ToE Day-Ahead- en Intraday-model;
- de verduidelijking van de combinatieregels voor producten;
- de integratie van opmerkingen van de regulatoren naar aanleiding van de vorige Document Release.

Het doel is te beschikken over een overkoepelend contractueel kader dat verschillende flexibiliteitsdiensten kan ondersteunen en hun toekomstige evolutie mogelijk maakt, zonder dat voor elk nieuw product een fundamentele herziening van het contract vereist is.

3.2. Marktgids Flexibiliteit

De Marktgids Flexibiliteit beschrijft de gegevensuitwisseling tussen FSP's en DNB's en de bijbehorende marktprocessen. Daarnaast verduidelijkt de gids de rollen en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen.

De wijzigingen in DR4 hebben voornamelijk betrekking op het activatieregister, het beheer van flexibiliteitsdienstverleningspunten, onboarding, poolbeheer, mandatering en de interacties tussen netbeheerders en marktpartijen.

Deze aanpassingen verbeteren de transparantie, traceerbaarheid en operationele efficiëntie van de flexibiliteitsprocessen.

3.3. Document C8-05

« Gegevensuitwisselingen tussen Netbeheerders en Marktpartijen in het kader van de energieverdracht »

Het document C8-05 regelt de gegevensuitwisselingen tussen netbeheerders en marktpartijen in het kader van energieverdracht. De wijzigingen hebben voornamelijk betrekking op het ToE Day-Ahead- en Intraday-model, de benodigde gegevensuitwisselingen, volumes en compensatiemechanismen, en de coherentie met het Toegangcontract flexibiliteit.

3.4. Document C8-06

« Algemene technische vereisten – Meetsysteem en gateway voor een FCR- of aFRR-dienstverleningspunt aangesloten op het distributienet »

Het document C8-06 bepaalt de technische vereisten voor meetsystemen en communicatievoorzieningen voor FCR- en aFRR-dienstverleningspunten op het distributienet. DR4 verduidelijkt de communicatiearchitectuur, het onderscheid tussen centrale en lokale gateways en de bijbehorende rollen en verantwoordelijkheden. Tegelijk wordt de C8-06 ook vereenvoudigd door de tekst te beperken tot de technische vereisten.

3.5. Document C8-01 (Niet geconsulteerd)

« Network Flexibility Study voor de deelname van DNG's aan flexibiliteitsdiensten »

Document C8-01 behandelt de gridprekwalificatie, de kwalificatieprocedure en mogelijke netwerkbependingen. Het wordt vermeld om de documentarchitectuur te verduidelijken, maar wordt binnen DR4 niet gewijzigd en maakt geen deel uit van de materiële consultatiescope.

4. Belangrijkste wijzigingen die ter marktconsultatie worden voorgelegd

De voorgestelde wijzigingen kunnen worden gegroepeerd rond de volgende thema's.

4.1. Evolutie van het FSO-DSO contract tot Toegangscontract flexibiliteit

Het FSP-DNB-contract evolueert naar het Toegangscontract flexibiliteit. Dit contract wordt het overkoepelende referentiekader voor de rechten, verplichtingen en belangrijkste operationele regels tussen distributienetbeheerders en flexibiliteitsdienstverleners.

Het wordt aangepast zodat het adequacy-, evenwichts- en congestiediensten kan ondersteunen. Tegelijk worden gemeenschappelijke bepalingen verder gecentraliseerd en productspecifieke bepalingen beperkt tot situaties waarin dit noodzakelijk is.

4.2. Vereenvoudiging van onboarding en mandatering

DR4 stelt voor om de stappen die nodig zijn om deel te nemen aan flexibiliteitsdiensten te vereenvoudigen en de verwerking van toestemming en mandaten tussen de netgebruiker, de flexibiliteitsdienstverlener en de distributienetbeheerder te optimaliseren.

DR4 introduceert een alternatieve aanpak, naar analogie met de processen in de leveringsmarkt, die bestaat uit twee stappen. In eerste instantie kan een distributienetgebruiker toestemming geven om een leveringspunt beschikbaar te stellen in de flexibiliteitsmarkt. Dit gebeurt via een expliciet en door de DNB gecontroleerd mandaat. Hierdoor kunnen FSP's een beperkte set gegevens raadplegen die noodzakelijk zijn om met een distributienetgebruiker een overeenkomst af te sluiten om zijn flexibiliteit te valoriseren. Nadat de FSP de overeenkomst met de distributienetgebruiker heeft afgesloten kan hij het leveringspunt opnemen in zijn Pool. De controle hierop gebeurt naar analogie met de leveringsmarkt ex post, met een systeem om eventuele fouten recht te zetten.

De overeenkomstige aanpassingen worden voornamelijk opgenomen in het Toegangscontract flexibiliteit en in de Marktgid Flexibiliteit. Elke DNB beslist zelf of en wanneer de alternatieve onboardingaanpak wordt toegepast.

4.3. Evolutie van het ToE Day-Ahead- en Intraday-model

DR4 past het ToE-model voor de Day-Ahead- en Intraday-markten en de bijbehorende afrekenings- en gegevensuitwisselingsprocessen aan. De wijzigingen maken het model beter geschikt voor batterijen en hernieuwbare energiebronnen en verbeteren zo hun deelname en valorisatie op deze markten.

Deze wijzigingen worden voornamelijk opgenomen in het Toegangscontract flexibiliteit en in document C8-05.

4.4. Verduidelijking van de combinatieregels

De regels met betrekking tot de combinatie van meerdere flexibiliteitsproducten of -diensten op dezelfde aansluiting worden verduidelijkt, in het bijzonder voor adequacy- en evenwichtsdiensten.

Het uitgangspunt is om maximaal combinaties van flexibiliteitsdiensten toe te laten bij registratie en eventuele beperkingen op te leggen bij activatie. Daarnaast worden volgende criteria gehanteerd om in specifieke gevallen te beslissen om een bepaalde combinatie uit te sluiten:

- Voorkomen van tegengestelde incentives op eenzelfde leveringspunt binnen één zelfde onbalansverrekeningsperiode
- Uitsluiten van gevallen waarin flexibiliteits- of ToE-volumes niet op een éénduidige manier kunnen toegewezen worden aan één evenwichtsverantwoordelijke

- Beperken van de operationele complexiteit op laagspanning, gezien de potentieel grote aantallen en beperkte businesscases

Op basis van de geanalyseerde usecases wordt de uitsluiting van de combinatie van flexibiliteitsdiensten met energiedelen verder onderbouwd. Daarnaast blijven flexibiliteitsdiensten met energieoverdracht uitgesloten in situaties waarin de volumes waarop de energieoverdracht wordt toegepast niet meer eenduidig kunnen worden gekoppeld aan de onderliggende meetgegevens. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij toekomstige marktmodellen waarbij volumes tussen verschillende contracten of allocatiepunten achter eenzelfde aansluiting worden herverdeeld.

De overeenkomstige bepalingen worden voornamelijk opgenomen in het Toegangscontract flexibiliteit.

4.5. Invoering van een activatieregister

DR4 voert een activatieregister in dat een gemeenschappelijk mechanisme moet ondersteunen voor de opvolging van flexibiliteitsactivaties.

Deze evolutie heeft als doel de transparantie en traceerbaarheid van activaties te verbeteren. De bijbehorende processen worden beschreven in de Marktgids Flexibiliteit.

4.6. Verduidelijking van de gateway-architectuur

DR4 verankert de centrale gateway als structureel toegelaten oplossing naast de lokale gateway. Hierdoor wordt een belangrijke drempel voor de deelname van laagspanningsassets aan balanceringsdiensten weggenomen. Deze aanpassingen worden voornamelijk opgenomen in document C8-06.

4.7. Verwerking van opmerkingen met betrekking tot de vorige Document Release

De opmerkingen die door de regulatoren werden geformuleerd tijdens de beoordeling van de vorige Document Release werden geanalyseerd om te bepalen welke aanpassingen nodig zijn in het kader van DR4.

De daaruit voortvloeiende wijzigingen worden opgenomen in de betrokken documenten, in het bijzonder in het FSP-DSO-contract (dat is geëvolueerd naar het Toegangscontract flexibiliteit) en, in beperktere mate, in de documenten C8-05 en C8-06.

5. Consultatie- en goedkeuringsproces

De consultatie richt zich tot alle partijen die betrokken zijn bij flexibiliteitsdiensten. Marktpartijen worden gevraagd hun opmerkingen waar mogelijk te koppelen aan het betrokken document en de relevante bepaling, en deze te motiveren of van een alternatief voorstel te voorzien.

Na afloop analyseren de netbeheerders de bijdragen en lichten zij gemotiveerd toe hoe de opmerkingen worden verwerkt. Daarna worden de documenten aangepast en geconsolideerd. De documenten waarvoor goedkeuring vereist is, worden samen met de consultatieresultaten voorgelegd aan de bevoegde regionale regulatoren.

6. Uitnodiging tot deelname

De netbeheerders nodigen de marktpartijen uit om de consultatiedocumenten te analyseren en hun opmerkingen binnen de meegedeelde termijn en volgens de meegedeelde modaliteiten over te

maken. Hun input is essentieel om te verzekeren dat de voorgestelde wijzigingen duidelijk, coherent en operationeel toepasbaar zijn en bijdragen aan de verdere ontwikkeling van flexibiliteit in België.